

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Közlekedési balesetek ellen

Amint tudjátok, én Törpeházában lakom, a Börzsöny-hegységben. Onnan utazgatok be Budapestre. Rendszerint két napig szoktam itt maradni. Éjszakai szállást régi barátomtól, Szilárdtól kapok. Szilárd, amikor még nem volt nyugdíjban, tornatanár volt, mégpedig igen szigorú tornatanár. Hibáztat is engem, amiért baráti hangon, szelíden beszélek a gyerekekkel, s csúfondároskodva szokta kérdezgetni: „No, tisztelt arasznyi barátom, Moha, van-e már legalább félarasznyi eredményük az oktatásaidnak?” Már régóta szerettem volna bebizonyítani neki, hogy szelíd szóval, baráti beszéddel is lehet eredményt elérni. Erre a bizonyításra az ősszel alkalom is adódott.

Egy délután innen a Rádióból ismét Szilárd barátomhoz mentem. Színházba készültem aznap este, de volt még időm az előadás kezdetéig. Uzsonnázás közben Szilárd egyszerre csak az ablak felé fűlt, aztán odavitt egy széket, és így szólt: „Szíveskedjél feltérlelni erre a székre, és hasalj az ablakdeszkára! Akkor letekinthetsz az utcára, és láthatod, mi történik a kocsúton.”

A kocsúton nyolc-tíz kisfiú futballozott. Szilárd így folytatta beszédét: „Mostanában kaptak rá, hogy itt futballozzanak a kocsúton. Sokszor a hajam szála is égnek áll, ha autó közeledik, s nem veszik észre a nagy játékban. Mindennap lekiabálok nekik, hogy menjenek a játszótérre, de mintha a levegőnek beszélnék. Most hát megmutathatod, tisztelt arasznyi barátom, hogy mit tudsz.” Elmosolyodtam. Egyrészt azon, hogy azt mondta: „Még a haja szála is égnek áll” – ugyanis Szilárd egészen kopasz; másrészt azon, hogy azt hiszi, el lehet az ilyesmit úgy in-

tézni, hogy a harmadik emeletről haragosan rájuk förmed. Így feleltem hát mosolyogva és a siker biztos tudatában: „Tisztelt égimeszelő barátom, ezek a gyerekek holnaptól kezdve a téren futballoznak.”

Valamivel előbb indultam a színházba, s amikor kiléptem a kapun, a kisfiúk örvendezve odaszaladtak hozzám. Kezet fogtam velük, aztán körülbelül ezt mondtam nekik: „Azt természetesen tudjátok, mekkora veszélyben vagytok a kocsúton. De amint látom, nem törődtek velem. Azt azonban bizonyára nem tudjátok, hogy itteni játékokkal mekkora kellemetlenséget okoztok másoknak. A járókelők rossz érzéssel mennek el mellettetek, félnek, hogy kupán találja őket a labda. Ha kisgyerek is van velük, még inkább aggódnak. A játék hevében nekiszaladhattok, fellökhetitek. De kellemetlenséget okoztok a földszinti lakóknak is, állandóan félhíjük kell tőle, hogy labdátok betöri az ablakot, s megsebesíti őket az üvegszilánk. Tudom, hogy jobban szerettek itt játszani, mint elmenni a térre, de remélem, ezek után szívesen lemondtok a kocsúton előnyeirel.”

Amikor egy hét múlva ismét Szilárdhoz mentem, nem futballoztak a gyerekek az utcán, s én diadalmasan állítottam be szállásadó házigazdámhoz. „No, tisztelt égimeszelő barátom, ugye, hogy lehet eredményt elérni szelíd szóval, baráti beszéddel is?” Szilárd azonban a karórájára pillantott: „Várj csak, tisztelt arasznyi barátom, várj csak! Még nincs fél öt, akkortájt szoktak kijönni.” És fél ötkor – ó jaj! – fel is hangzott odalentről a kiáltás. A gyerekek ismét a kocsúton futballoztak. Persze, töprengtem rajta, miért

nem hallgattak a szavamra, s ezt mondtam csúfondárosan mosolygó barátomnak: „Azzal követtem el a hibát, hogy idegenekről beszéltem nekik. Nem gondoltam rá, hogy nem tudják átérezni, miért kellene kímélniük az idegen járókelőket. Ma ismét beszélék velük, s meglátod holnapra a téren futballoznak.”

Aznap körülbelül ezt mondtam nekik: „Ugye, szeretitek szüleiteket? S minthogy szeretitek, jót akartok nekik. Igen ám, de ha a kocsúton futballoztok, aggódnuk kell miattatok. Aggódni pedig nem jó. Ebből tehát világosan következik, hogy a játszótéren kell futballoznotok. De bizonyára szívesen hoztok egy kis áldozatot azoknak a kedvéért, akiket szerettek.”

Amikor egy hét múlva délután fél ötkor sajnos ismét felhangzott odalenn a labdarúgás lármája, és Szilárd ismét csúfondárosan elmosolyodott, ezt mondtam neki: „Ma már igazán utoljára futballoznak itt. Azzal is hibát követtem el mindkét esetben, hogy azt mondtam nekik: hozzanak egy kis áldozatot. Az ilyesmitől persze visolyognak. Másról kell beszélnem nekik.” S aznap körülbelül így hangzott a mondókám: „Valahányszor kijöttök ide játszani, bizonyára eszébe jut közületek legalább egynek, hogy helyesebb volna a téren rúgni a labdát. Mondaná is szívesen: »Gyerünk a térre, itt nem játszom!« Igen ám, de fél tőle, hogy a többiek lehurrogják, kicsúfolják, vagyis gyáva. Márpedig, aki meg akar valósítani valamit, ami helyes, annak nem szabad megijednie a kicsúfoltatástól. Ha felismerte valaminek a helyességét, bátran és hősiiesen ki kell állnia érte!” A fiúk többsége felcsillanó szemmel hallgatta szavaimat, én pedig biztos voltam

benne, hogy nem futballoznak többé az utcában.

De jaj, ott futballoztak továbbra is! Én meg újból mondtam Szilárdnak, hibáztatva magam: „Mindmáig azt hangsúlyoztam, hogy mások érdekében nem szabad itt rúgniok a labdát. Ez oktalanság volt tőlem. Tudnom kellett volna, hogy nincs még bennük elég önzetlenség.” S aznap így szóltam a gyerekekhez: „Nem viselitek eléggé szíveteken a magatok érdekét. A lábatok, látom, nagyon ügyes, de a fejetekben valami baj van. Nem tudtok gondolkodni. Azt állítjátok: tudtok vigyázni magatokra. Ha gondolkodni is tudnátok, akkor azt is tudnátok kéne, hogy ugyanazt hitte magáról minden gyermek, akit eddig autó ütött el labdázás közben. Abban az érzésetekben tehát, hogy »tudtok vigyázni«, nem bízhattok meg. Ennélfogva, ha értelmes lények vagytok, nem futballozhattok többet az utcán.” Elgondolkodtak szavaimon, láttam, hogy megértették, amit mondtam, s a következő héten, amikor befordultam a sarkon, nagyot dobbant a szívem az örömtől: nem futballoztak az utcán, noha már fél hat is elmúlt. Mondtam is diadalmasan Szilárdnak: „Mégiscsak sikerült hát! Most bizonyára a téren labdáznak.”

Szilárd komoly arccal felelte: „A téren labdáznak, az igaz. De nem a te múlt heti szavaid következtében, hanem mert megijedtek. Tegnap ugyanis egyiküket, a kis Sanyit elütötte itt egy motorkerékpár.”

Sanyit másnap délelőtt meglátogattam a kórházban. Amikor egy hét múlva ismét meglátogattam, Szilárd is velem jött. Hazafelé menet, amint befordultunk a sarkon, furcsa dolog történt velem. Az történt, hogy a szó legszorosabb értelmében nem hittem a szememnek. A gyermektársaság fele ugyanis, négy kisfiú, megint ott rúgta a labdát az utcán. Szilárd a vállamra tette a kezét: „Engedd, hogy most már én intézkedjem, add át nekem ezt az ügyet.” Sejtettem azonban, mit ért „intézkedésen” az én szigorú barátom: szó nélkül elvinné a labdájukat – s nem akartam, hogy ezt a megalá-

zást el kelljen szenvedniök. Megkértem hát, hogy ne avatkozzék az ügybe, de most már magam is ingerülten kiáltottam rájuk: „Hogyan lehetséges ez, fiúk? Előttek a szomorú példa, Sanyi szerencsétlensége, s mégis itt labdázatok?” Ezt felelték: „Sanyi nem vigyázott, de mi vigyázunk!” A fejemhez kaptam: „De értsétek meg végre! Sanyi ugyanúgy azt hitte, hogy vigyáz, miként ti hiszitek most magatokról!” Aztán Sanyi édesanyjáról beszéltem, elmondtam, mennyire sírt az előbb a kórházban, amiért sánta marad a fia, és kértem őket, gondoljanak a maguk édesanyjára, óvják meg ekkora csapástól.

Akkor éppen hosszabb ideig Budapesten kellett maradnom, több napon át figyelhettem őket. Két napig ismét elmentek a térre, a harmadik délutánon azonban megint az utcában kezdtek futballozni. Szilárd tüstént indult lefelé, s mondotta: „Megbeszéltem a szüleikkel, hogy ha még egyszer itt futballoznak, intézkedhetem.” De én elébe álltam, s kértem, várjon még, hadd tehessek egy utolsó kísérletet. Ezt mondtam a gyerekeknek: „Ti bizonyára nem tudjátok, hogy a kocsijúton futballozni rendőrileg tilos. Ha még egyszer meglátom, hogy itt játszatok, rendőrt hívok.” Meghökentek, s három napig ismét a téren rúgták a labdát. A negyedik nap estéjén azonban megint kérnem kellett Szilárdot, hogy még ma se menjen le hozzájuk, hadd tehessek egy legeslegutolsó kísérletet. Volt ugyanis tartalékban még egy esz-

közöm. Átadtam mindegyiküknek egy-egy szelet csokoládét, és megkérdeztem tőlük: „Ízlik? Nos hát, mindig kaptok tőlem egy-egy szelet ilyen csokoládét, ha a téren találak benneteket.” Aztán sóhajtottam egyet. Most már biztos lehettem ugyanis a sikerben, de nagyon szégyelltem, hogy amit sem okosságból, sem jóságból nem tettek meg, azt most a jóízű nyálánság kedvéért meg fogják tenni. Elmondtam Szilárdnak is, miként fejeztem be az ügyet, s másnap hazautaztam Törpeházára.

Egy hét múlva, amikor ismét hórihorgas barátomhoz igyekeztem, útbá ejtettem a játszóteret, és kiosztottam a fiúk között a megígért csokoládét. Azt azonban nem álltam meg, hogy el ne panaszoljam nekik: Milyen szomorú, hogy csak a csokoládé kedvéért cselekszenek végre helyesen. Ők azonban óriási hahotában törtek ki, s időbe telt, amíg megérthettem, hogy az én vélekedésemre nevetnek, mert ők bizony – így mondták – nem a csokoládé kedvéért futballoznak itt. Megint nagyot dobbant a szívem az örömtől, s felkiáltottam: „Jaj, de jó, hogy nem a csokoládé kedvéért! Hanem ugye azért, mert beláttátok, hogy ez a helyes?” Erre azonban még nagyobb hahota csattant fel, s egyikük – ki-kipuffanó nevetéssel – ezt mondotta: „Azért futballozunk itt, mert azon a napon... amikor Moha bácsi elutazott, és mi megint a kocsijúton futballoztunk... lejött hozzánk Szilárd bácsi, lekent Bélának két óriási pofont, és azt mondta, hogy mindig lejön, és leken valamelyikünknek... két óriási pofont, amíg rá nem szoktat minket, hogy a téren futballozunk. Mi azonban nem vagyunk bolondok, hogy naponta pofoztasuk magunkat, hát ezentúl itt futballozunk.” Tízen voltak, és mind a tízen nevettek, egyikük sem szégyellte, hogy őt másnak a pofonja, nem pedig a tulajdon értelme és jósága irányítja. Én azonban elta- kartam az arcom, és annyira szégyenkeztem helyettük és miattuk, hogy az a szégyenkezés elég lett volna... nem tíz... nem száz... akár ezer ilyen rövid eszű kisfiúnak is.